

"סיור רישום" – הצעה לתהליך עבודה ברישום

אפרת ליפקין

יחידות ההוראה תוכננו עבור כיתה ט' בית ספר תלמה ילון, גבעתיים

בהנחיית ד"ר ברונפלד-שטיין חוה

סדנת 'סיור רישום', היא סדנה המנסה להרחיב את הרישום אל מעבר לגבולות המוכרים של סביבה פיזית ומנטלית מוכרת, ורואה ברישום מהלך ארוך טווח של חקירה, איסוף ויצירת חדש. הסדנה תתחלק לשני חלקים; האחד, רישומי שטח מהתבוננות, באזורים ובתנאים בלתי מוכרים, לתוך ספר הסקיצות (sketch book). השני, עבודת סטודיו העושה שימוש בחומרי ה- sketch book כבסיס לרישום חדש, המנתק אותם מהקשרם המקורי ורואה אופצייה לחיבורים חדשים, בתוך חלל הדף הלבן.

ציוד נדרש תלמידים-

ספר סקיצות \מחברת רישום מחברת רישום עם בסיס קשיח לכל תלמיד (עדיף בגודל A3 לפחות, צריך להיות נייד ונוח לרישום גם בעמידה), עפרונות בעוביים שונים, מחקים, עטים (דיו נוזלית), פחמים, מספריים, סכין חיתוך, פנס (עדיף פנסי ראש), שקיות ניילון (לכסות את מחברות הרישום במקרה של גשם), התלמידים צריכים להביא ביגוד חם לרישום שטח (כי חלקו יתקיים בחוץ). הם מוזמנים להביא דיסקים של מוסיקה שיירצו לשמוע במהלך עבודת הסטודיו

חומרים מרוכזים לקב' של 15 תלמידים :

מחשב, ברקו, גליל נייר גדול (200 גרם לפחות, גובה 1.50 מ'), סרגלי זווית, סרגל מטר מטר, מספריים, סכין יפנית, חב' פושפינס, חב' מסקנטייפ רחב

מטרות המערך:

- בחינה מחודשת של מושג הרישום ושל המפגש שבין עולם-נייר ועפרון-יד..
- הרחבת ובדיקה מחדש של אופני רישום בדגש על היחסים בין רישום מחוץ ובתוך הסטודיו
- התנסות ברישום כתהליך מחקרי המוותר על ההכרח בתוצר סופי.
- התנסות ברישום מהתבוננות בסביבה לא מוכרת ומפתיעה.
- התנסות ברישום העושה שימוש ברישום מוכן כמושא התבוננות.
- הבנייה של תהליך עבודה ממושך ומחייב המצריך ריכוז.

סדנא 1, רישום שטח - מטרות:

- בחינה והרחבה של המושג והפרקטיקות של רישום מהתבוננות.
 - התנסות ברישום שטח – התבוננות במושאי רישום לא מוכרים ושימוש בנקודות מבט חדשות על מושאים מוכרים.
 - התנסות בעבודה מחקרית לתוך מחברת רישום ("איסוף כתמים").
- סדנא 2, עבודת סטודיו – רישום מתוך רישום – מטרות:**
- בירור המושג "עבודת סטודיו" והתנסות בו.
 - התנסות ב"רישום מתוך רישום".
 - בחינה רפלקטיבית של תהליך עבודה שלם.

סדנא 1 סדנה בת 4.5 שעות מלאות. 270 דק'

<ul style="list-style-type: none"> • תהליך עבודה, רישום: איך צריך לרשום?, מושאי רישום (העולם כמושא רישום), רישום מהתבוננות, מחברת רישום, מחקר, נקודת מבט, מרכיבי רישום (קווים, כתמים, תנועה, אור/חושף, צפיפות, טקסטורה, תרגום אינפורמציה מהתבוננות לעפרון, חומר), התבוננות מהירה, התבוננות מרוכזת, רישום שטח, מונוגרפיות. 	<p>מושגים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • שיחה – מהו רישום? הנחות, איך "צריך" לרשום? מרכיבי הרישום. הבהרת היסודות עליהם מושתתות הסדנאות. • התנסות ועבודת סדנה: רישום שטח – דוגמא מילולית בפורום כיתתי לאפיון של קטע מהתבוננות ואופציות הרישום שהוא מזמן. • צפייה ושיחה: מחקר לתוך sketch book דרך שני אמנים: לאונרדו דה וינצ'י ודיר, באמצעות מונוגרפיות. <p>1. Leonardo Da Vinci, <i>The deluge, with Neptune and the gods of the winds</i></p> 	<p>אמצעי המחשה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • רישום מהתבוננות, בחוץ, לתוך מחברת רישום, בעפרון (+מחק). • רישום במקטעים קטנים, איסוף כתמים לתוך מחברת הרישום לפי נקודות מבט שונות ומושאי רישום שונים. • הפשטה של מושאי התבוננות מאובייקט צורני לכתמים. • עבודה באווירת ריכוז אינטנסיבית. 	<p>מיומנויות וטכניקות</p>
<ul style="list-style-type: none"> • תרגילים קצרים – נקודות מבט חדשות על מושאים מוכרים (טבע, ארכיטקטורה...): מבט למעלה, מבט למעלה, בחירת קטע מתוך שלם, התמקדות בטקסטורה בלבד. • תרגיל רישום ממושך ודינאמי מסביב למדורה – כניסה לסביבת רישום מוכנה, רישום ממושך ללא הפסקות תוך שינויים מכוונים במדורה (הדלקה, הוספת עצים, הוספת גחלים, הוספת תפר"א עם נייר אלומיניום, כיבוי המדורה). 	<p>תרגילים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מקומות: מקום ישיבה להתחלה, חורשה, שטח האכסניה, שטח למדורה. • מדורה: עצים מוכנים, פחם של מנגל, גפרורים, נייר עיתון, זרדים, נייר אלומיניום, תפר"א. • ספר סקיצות ומחברת רישום מחברת רישום עם בסיס קשיח לכל תלמיד (עדיף בגודל A3 לפחות, צריך להיות נייד ונוח לרישום גם בעמידה), עפרונות בעוביים שונים, מחקים, עטים (דיו נזולית), פחמים, פנס לכל תלמיד (לרישום בחושך, עדיף פנסי ראש), שקיות ניילון (לכסות את מחברות הרישום במקרה של גשם), להביא ביגוד חם לרישום שטח (כי חלקו יתקיים בחוץ). 	<p>חומרים וציוד נדרש</p>
<p>חלק 1 - 135 דק':</p> <ul style="list-style-type: none"> • הכרות (5 דק'), הצגה כללית של השיעור + שיחה על רישום (20 ד'), רישום שטח - תרגילים קצרים (75 ד': הסבר, 10-5 דק' לתרגיל). • הפסקה, שיחה על ה sketch book - דרך אמנים שחקרו את העולם דרך סקיצות מהתבוננות (15 ד'). <p>חלק 2 - 135 דק':</p>	<p>מבנה השיעור</p>

- רישום שטח – התבוננות ממושכת ודינאמית – סביב מדורה (105 דק': הסבר + רישום),
- סיכום היום הכנה לסדנת המשך וניקיונות (30 דק').

תהליכי עבודה:

סדנא 2 סדנה בת 4.5 שעות מלאות, 270 דק'

<ul style="list-style-type: none"> • רישום מתוך רישום (בהתייחס לרישומי מחברת הסקיצות), הנייר כחלל לבן, כתם, פורמט, צורה-הפשטה, סקיצות, כהות, אינטנסיביות, רישום מהדמיון. 	מושגים
<ul style="list-style-type: none"> • חלונות קרטון (לבחירת מקטעים). • צפייה ועיון • התנסות ועבודת סדנה • דיון והערכה 	אמצעי המחשה
<ul style="list-style-type: none"> • שימוש ברישום קיים כחומר גלם לרישום חדש (פירוק והרכבה של כתמים, הפשטה). יצירת קשר חדש בין כתמים. • עבודה בפורמט גדול, בחירת פורמט, יצירת קומפוזיציה המתייחסת לפורמט. • עבודה באווירת ריכוז אינטנסיבית. • דיון בטרימינולוגיה מקצועית. 	מיומנויות וטכניקות
<p>רישום תוך התבוננות ברישומים, עבודה מתוך רישומי מחברת הסקיצות מהסדנא הקודמת:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>תרגילים קצרים</u>: לרשום כתם אחד מתוך המחברת כמו שהוא. אחרי שיש כתם, להמשיך אותו, רק עכשיו לשנות בו משהו (כהות, אינטנסיביות, כיוון), לבחור שלושה כתמים ולעשות מהם עמוד, לרשום כתם מהמחברת- להוסיף משהו מהדמיון, לרשום שני כתמים שמתפרסים על כל חלל הדף וליצור איזשהו קשר ביניהם (אפשר להוסיף משהו אם צריך), לחבר שני כתמים מרישומי המדורה, לחבר שני רישומים שמקורות שלהם היו שונים (חורשה+מדורה למשל). • <u>עבודה ממושכת</u>: התלמיד בוחר פורמט (אופציה לגודל ששונה מגיליון), עבודה מול הפורמט עם הרישומים שנאספו למחברת הסקיצות, התלמידים עושים באופן עצמאי מערכת של בחירות ביחס לחומרים הקיימים: פירוק והרכבה של כתמים, הפשטה, בניית קומפוזיציה של מקטעים. 	תרגילים
<ul style="list-style-type: none"> • כיתה + משטח עבודה- פיתרון לעבודה בגודל נייר גדול מגיליון. • גליל נייר 10X1 מ'. 	חומרים וציוד נדרש

<ul style="list-style-type: none"> • נייר עיתון/נייר לבן – חצי גליון/גליון (60) • סרגל זווית (3), סרגל מטר (3), מטר (2-3), מספריים, סכין יפנית (3), פושפינס (1 חב'), מסקינטייפ (1 גליל) • רדיו טייפ + דיסקים (אני והתלמידים) • על כל תלמיד להביא איתו את הרישומים שלו מהסדנא הקודמת. 	
<p>חלק 1 – 90 ד':</p> <ul style="list-style-type: none"> • הצגת הסדנא (10 דק') • התארגנות לעבודה – הצגה, התבוננות ודיון על רישומי מחברת הסקיצות (15 ד'), תרגילים קצרים (60 ד': 5-10 ד' לתרגיל). <p>חלק 2 – 135 ד':</p> <ul style="list-style-type: none"> • עבודה ממושכת (105 ד': הסבר, עבודה, פורום כיתתי). • תערוכה+שיחה (30 ד'), סיכום, סידור הכיתה. 	<p>מבנה השיעור</p>

עבודות בתהליך:

עבודות תלמידים

